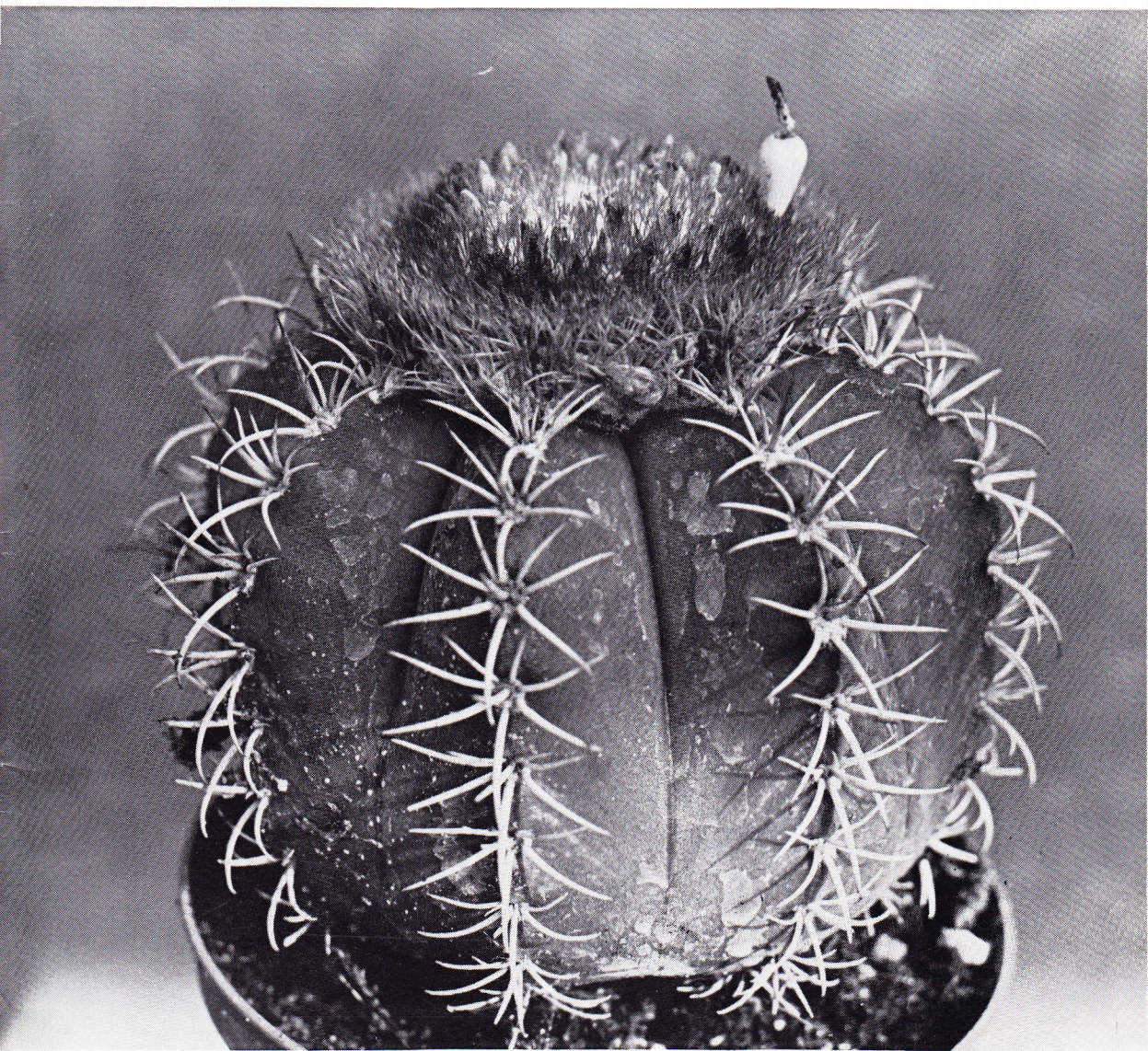

KAKTUS

1978

ÅRG. 13 - NR. 3

KAKTUS udkommer 4 gange årligt i januar, april, juli og oktober som medlemsblad for Nordisk Kaktus Selskab.

Redaktion: Kjeld Christiansen, Møllebakken 1, 3400 Hillerød.

Tryk: C. Nordlundes Bogtrykkeri, 3400 Hillerød.

Selskabets regnskabsår er fra 1. januar til 31. december. Årskontingent 70 kr. Alle henvendelser vedrørende medlemsskab og adresseændringer bedes rettet til kassereren, Otto Forum Sørensen, Viemosebro 14, 2700 Brønshøj. Giro-nr. 6 57 87 13.

About membership apply to mr. Otto Forum Sørensen.

Terminer for indlevering af annoncer og artikler:

Termine für Anzeigen und Artikel:

Terms for ads and articles:

15. februar, 15. maj, 15. august, 15. november

Annoncepris: $\frac{1}{4}$ side 150 d. kr. – Preise für Anzeigen: $\frac{1}{4}$ Seite 150 d. kr. – Price for ads: $\frac{1}{4}$ page 150 d. kr.

Selskabets styrelse:

Formand: Peter Brandt Pedersen, Tårnbygårdsvej 20, 2770 Kastrup, telf. (01) 51 66 06.

Næstformand: Ebbe Dreyer Skov, Spireavænget 3, 5210 Odense NV. Tlf. (09) 94 13 43.

Ekstern sekretær: Find Ålbæk Madsen, Langedamsvej 11, 5500 Middelfart. Tlf. (09) 41 28 56.

Intern sekretær: Inge Clausen, Månedalen, Høsterkøb, 2970 Hørsholm.

Kasserer: Otto Forum Sørensen, Viemosebro 14, 2700 Brønshøj, tlf. (02) 94 61 74.

Bibliotekar: Hans Grønlund, Hornemanns Vænge 27, 3. tv., 2500 Valby, telf. (01) 17 16 01.

Redaktør: Kjeld Christiansen, Møllebakken 1, 3400 Hillerød, telf. (03) 26 21 09.

Redaktionsmedlemmer:

Hans Skovsgård, Klostervej 20, Breum, 7870 Roslev.

Cees Rijk van Ravens, Karisveien 122, 2013 Skjetten, Norge.

Hans Keil, Dansk Skole, D-2381 Tolk, Sydslesvig.

Kredsrepræsentanter:

Vestjylland: Poul Poulsen, Endetoften 61, Lind, 7400 Herning.

Østjylland: Palle Carlsen, Hasle Centervej 233, 6., 8210 Århus.

Fyn: Ebbe Dreyer Skov, Spireavænget 3, 5210 Odense NV.

Sjælland: Poul Erik Hansen, Thorsgade 26 B, 2. th., 2200 Kbh. N.

Slesvig: H. J. Müller, 2380 Slesvig, Melkstedtdiek 9.

Norge: Ivar Idsøe, Lønningsåsen 12, N-5400 Stord, Norge.

Sverige: Torbjörn Haldammen, Riset 1, S-73400 Hallstahammar.

Forsidebilledet viser *Melocactus matanzanus* Léon, som er hjemmehørende på Cuba (Matanzas). Denne Melo hører ikke til de store inden for slægten. Den kan opnå en diameter på 9 cm. De 1,7 cm lange lyserøde blomster kan kun nå at titte frem mellem cephaliets orangerøde børster.

Planten er fotograferet af undertegnede i Lars Franks samling.

Kjeld Christiansen.

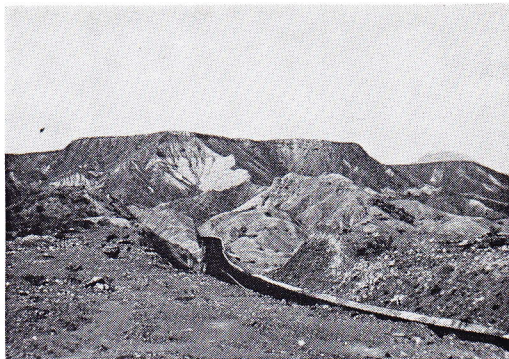
BAJA CALIFORNIEN

For nylig debuterede jeg som foredragsholder – oven i købet på flere sprog. Jeg skal ikke komme nærmere ind på mine egne eller andres følelser i den anledning – lad mig blot sige, at der næsten ikke findes den ting, jeg ikke vil gøre for Peter Brandt.

I januar måned var jeg på ferie med min familie i Mexico, og nu sidder jeg her og skal skrive om rejsen til Baja Californien. Hvor skal man begynde? Hvad med vejret – hvordan er klimaet – mødte du nogle spændende mexikanere – hvad spiste I til middag – hvad fik I aftenerne til at gå med (da det blev mørkt kl. 19 og vi boede i en bil, ville det være et godt emne!) – så I nogle vilde dyr – kunne I gå i vandet, etc., etc. Min opgave er heldigvis gjort let i den forstand, at jeg henvender mig til planteelskere, mine læsere ønsker først og fremmest at lære noget om Baja's skønne flora, så derfor vil jeg i det følgende så vidt muligt begrænse mig til den botaniske oplevelse af Baja.

Det nordvestlige Baja

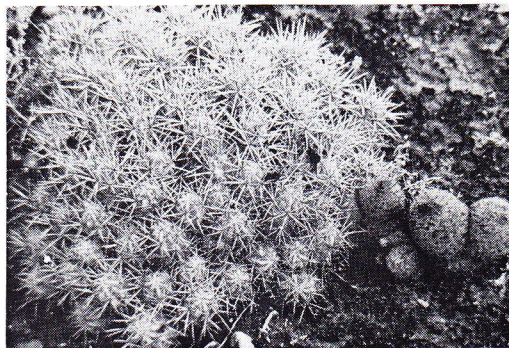
Vi startede vores lange køretur i Los Angeles og krydsede den mexikanske grænse i Tijuana. Turens første oplevelse var en forrygende sandstorm, der lidt syd for Tijuana gjorde yderligere kørsel umulig. Vi søgte ly i en trailer park og gyngede os igennem natten i vores store »moving home«. Det lykkedes en af drengene at blive søsyg, og vi satte således på et tidligt tidspunkt vores eget præg på køretøjet. Hovedvej 1, Bajas eneste asfalterede vej, tog os sydpå langs kysten. Her fortaber bjergkæden Sierra Juarez sig i blide skråninger ned mod Stillehavet. Bjergene er beklædt med nåletræer i stort set samme sorter som forefindes i Californien. På skrænterne vokser et buskads kaldet »chaparral«, og på de lavereliggende skråninger ned mod havet kaldes plantevæksten for coastal scrub eller kystkrat. I dette krat fik jeg øje på de første kaktus. Almindelig for hele den nordvestlige kyststrækning er forekomsten af *Bergerocactus emoryi*, også kaldet fløjlskaktus, da de lange slanke gyldengrønne stammer ser vidunderligt bløde ud, nar

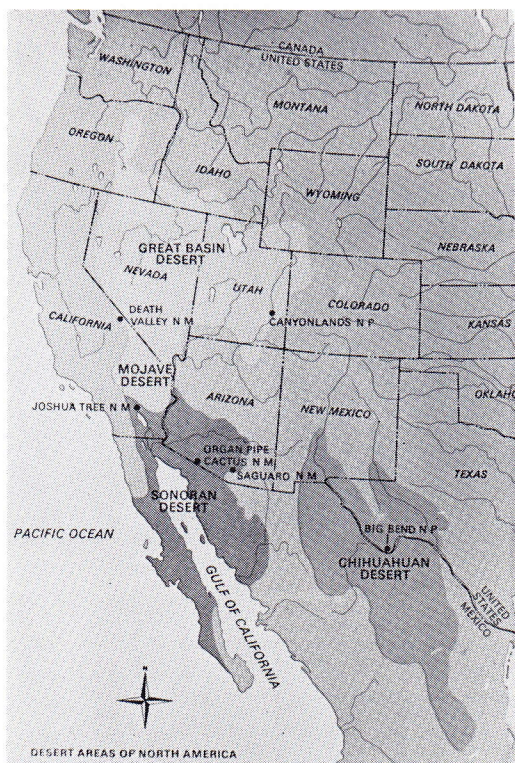

Hovedvej 1 ind i Baja

solen skinner på dem. De optræder i store tætte klumper og bliver indtil 1,5 m høje. Blomsterne er gulgrønne, frugterne kastaniestore, tæt besat med gyldne torne. Side om side med *Bergerocactus* vokser adskillige *Mammillaries* og *Echinocereus maritimus*. De står tilsyneladende i det rene sand helt ned til havet. Den anden karakteristiske plante i dette område er *Agave shawii*, meget imponerende at skue, når den sender sin 1–4 m lange blomsterstilk i vejret. Klimaet langs vestkysten er køligt og behageligt det meste af året. Det skyldes, at vandet i Stillehavet er usædvanlig koldt. Den fremherskende vestenvind bringer ofte tåge og dis ind over landet, og man ser da hvorledes den fugtige luft gør det muligt for forskellige mosser at trives på grenene af træer og buske i dette ellers så tørre område.

Echinocereus maritimus

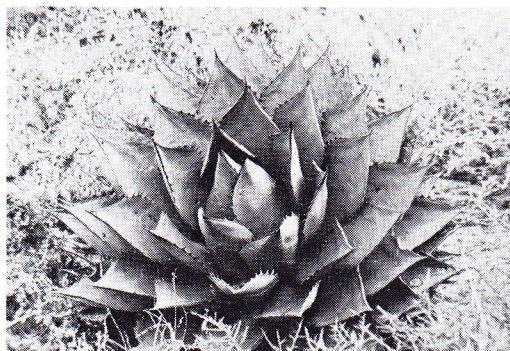

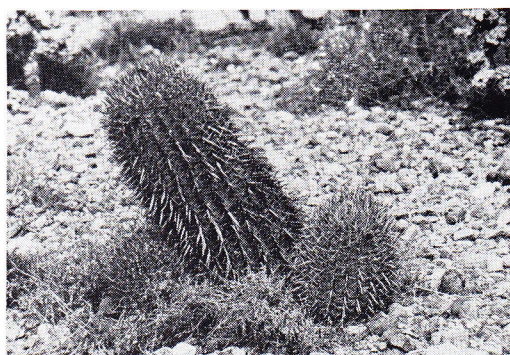
Mit første møde med idriaen

Når man har passeret El Rosario og er godt på vej op i bjergene, og når man er planteglad og fuld af forventninger, så bliver livet pludselig uudholdeligt dejligt, thi efter at have manøvreret lykkeligt igennem næste hårnåle-sving er man lige med et omgivet af store røde ferokaktus og en skov af unge idriaer, der danser og svajer op ad skråningerne. Man trygler fortvivlet sin ægtefælle om dog at standse bilen. Det lykkes omsider og helt over-

Agave shawii

vældet tumler man ud. Alle vegne myldrer vidunderlige planter frem. I hvad retning skal man gå? Det var et stort øjeblik. Jeg nærmede mig forsigtigt en stor idria og lagde blidt hænderne om livet på den. Som en troldmand bøjede han sig frem og rakte sine tre arme ned imod mig. I samme nu lød et gennemtrængende skrig, et af børnene havde trådt en opuntiatorn op i foden, fortryllelsen var brudt. Ak, tilbage til virkeligheden. Jeg gav mig til at fotografere, og der manglede sandelig ikke motiver. Et stort antal forskellige opuntiaer bød sig til, nede mellem stenene voksede mammillarier sammen med echinocereus og *Yucca whipplei*, og mest iøjnefaldende af alle stod *Ferocactus peninsulæ*, imponerende flot med lange røde krumme torne. De var der i tusindvis, fra bitte små til store meterhøje kæmper. Men dejligst af alle var for mig idriaen, eller *Fouquieria columnaris*. Som lille plante er den buttet og tæt besat med tynde grene. Efterhånden vokser den sig slankere, taber de fleste sidegrene, og et kønt lille ar bliver tilbage.

Ferocactus peninsulæ

Stammen deler sig ofte i to eller flere mindre stammer, der drejer og snor sig i fantasifulde former. Bladene, der beklæder sidegrenene, er små og læderagtige. De falder af i tørkeperioder, men kommer hurtigt igen efter regn. Helt oppe i toppen af stammerne sidder cremefarvede blomster, og de visne frøstande bliver siddende meget længe som stolte kongekroner. Der er et lille område på det mexikanske fastland, hvor idriaen også vokser – ellers er dens hjemsted Baja. Mange af Bajas planter findes ikke andre steder i verden. Dette fænomen kaldes endemi. Som eksempel kan nævnes, at af Bajas 110 kaktusarter er de 80 endemiske, d.v.s. kun at træffe i Baja.

Vizcainoørkenen

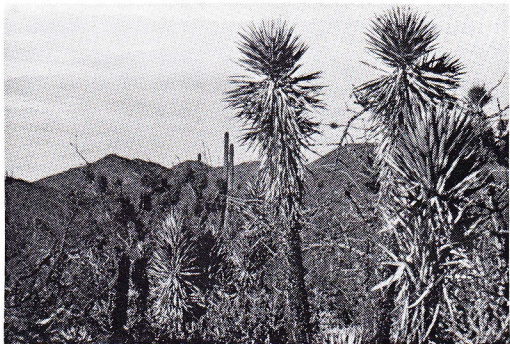
Den midterste del af Baja domineres af ørkenområder, hvoraf det største kaldes Vizcaino efter en spansk opdagelsesrejsende, der grundlagde en lille koloni og tegnede de første detaljerede kort over egnen. Vi gjorde ophold i Guerrero Negro, en lille by ved Stillehavet, der ernærer sig ved saltudvinding. Min mand fløj næste morgen med helikopter ud til »Danwood Ice«, der ligger og borer efter olie nogle kilometer fra kysten (denne ekspedition var hele rejsens egentlige formål for hans vedkommende og årsagen til, at jeg overhovedet kom til Baja). Den ældste søn kom med ud på skibet, hvor kvinder i øvrigt er bandlyst, og jeg var ene tilbage med den yngste, dog slet ikke nedtrykt over udsigten til en lang dag i fred og ro. Vi travede ud i ørkenen, væk fra de få huse, og lagde os i det varme sand. Terrænet var fuldstændig flat og ingen plante eller busk oversteg 40 cm. Alligevel synes jeg, der var vidunderligt. Det havde regnet de foregående dage, og luften var fyldt af en dejlig krydret duft. Overalt piblede blomster frem, hvide, gule, lyserøde tæpper, blå klokkeblomster på lange tynde stængler. Men var her nogle kaktus? Vi begyndte at lede og inden længe dukkede de første små mammillariier op. De af dem, der ikke var besat med røde frugter, var næsten umulige at få øje på, de havde ligesom trukket sig helt ned i sandet. Jeg havde næsten opgivet at finde andre kaktus, da jeg nærmest snublede over en stor *Ferocactus fordii*. Jeg var meget begejstret over mit fund, for den tætte grå tornedragt var vældig smuk og vidnede tydeligt om de barske forhold, hvorunder den trivedes. Pudsigt nok blev det ligesom meget lettere at finde flere *Ferocactus fordii*. Det var ligesom vi nu vidste, hvad vi skulle lede efter. Vores ørkenvandring bød ikke på flere kaktusoplevelser, men vi så forskellige dudleyaer.

Den videre færd sydpå næste dag bragte os dybt ind i ørkenen. Her var landskabet ganske domineret af *Yucca valida*, *Pachycereus pringlei*, *Machaerocereus gummosus*, der dannede et helt vildnis, samt agave og dudleya. Mange steder så vi *Tillandsia recurvata* hængende som gamle fuglereder i yuccaer og kaktus – også her i Vizcaino er luftfugtigheden så stor, at epiphytiske vækster kan trives.

I timevis kørte vi gennem endeløse støvede sletter, og det var ganske dejligt at nå frem til

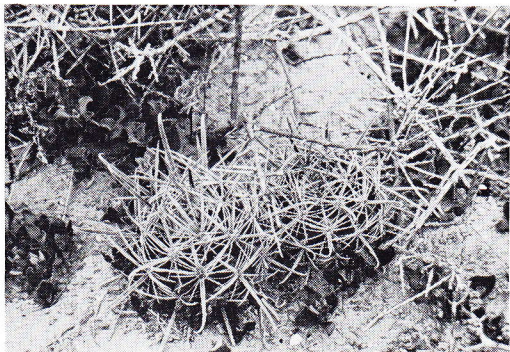

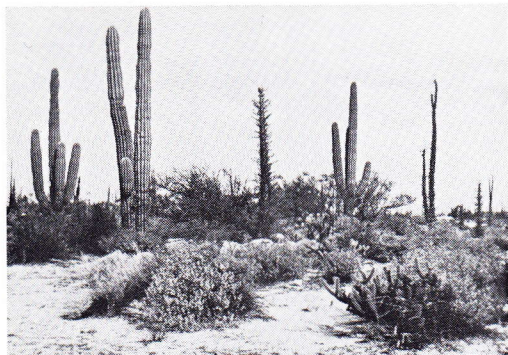
Idria eller *Fouqueria columnaris*

Yucca valida

Ferocactus fordii

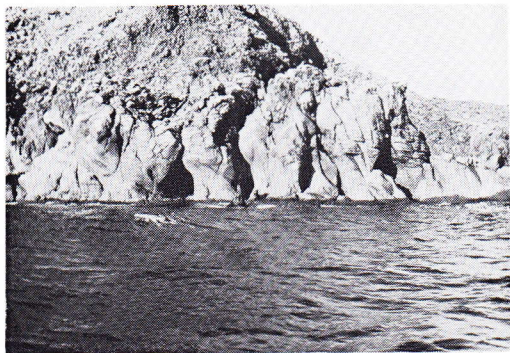
Ørkenlandskab med *Pachycereus pringlei* og *Fouqueria columnaris*

oasen San Ignacios palmer. San Ignacio er en gammel missionsstation, grundlagt i det 17. århundrede af jesuittermunkene. Kirken er stadig i brug, den fremtræder som en særdeles smuk og velbevaret bygning på den lille bys idylliske torv.

Den californiske gulf

Nu gik det østover, og klimaet blev mærkbart varmere. Den flade ørken afløstes efterhånden af mere kuperet terræn, og vi steg langsomt op i Sierra de la Gigantas højder. Vi kørte gennem meget tørre strækninger, og en ny kaktusart begyndte at dukke op – *Ferocactus wislizenii*. Store og flotte var de, gyldne torne og statelige af figur, men ikke så smukke i mine øjne som de røde brødre vestpå. Masser af opuntiaer stod i klynger langs vejkanterne, og hele skove af *Pachycereus pringlei* bredte sig op ad skråningerne. Vegetationen blev mere og mere spartansk efterhånden som vi nærmede os østkysten – ja, jeg vil betegne landskabet som uhyre goldt de sidste 20 km, inden vi i nogle vældige hårnålesving arbejdede os ned til ha-

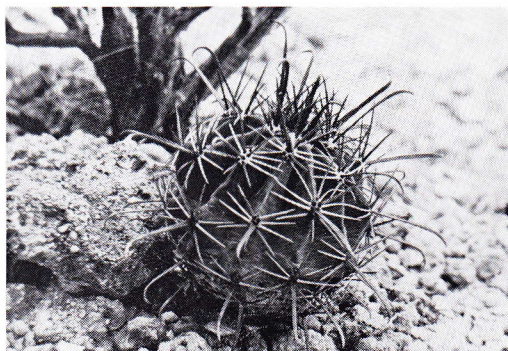
Den øde ø set fra fiskerbåden

vet. Sikken en varme, der slog os i møde. Kystlinien er meget malerisk med stejle klipper, der falder brat mod havet, men her og der brydes de strenge konturer af blide bugter og palmeskyggede laguner. Naturligvis stoppede vi, og børn og voksne badede med velbehag og skyllede rejsestøvet af sig. Det var svært for mig at få lov til at botanisere her, for den øvrige familie var mest interesseret i stranden og dens glæder. Jeg døjede mange kvaler på vej fra lagune til lagune – langs vejkanterne så jeg de yndigste burseraer. Der var især et lille bedårende træ med tyk grå stamme og rødlig-

Bursera sp.

Ferocactus sp.

grene, som gang på gang dukkede op, og som jeg brændende ønskede at bese på nært hold og fotografere, men dette lykkedes ikke. Vi kom juleaften til Loreto, der blev turens sydligste punkt. For at markere dagen tog vi ind på Hotel El Presidente. Det var nu også ganske rart med brusebad og hårvask uden at skulle spare på vandet.

Skal jeg undlade at beskrive julemiddagen til tonerne af smægtende mexikansk musik? Ja, det må jeg hellere. Lad mig også næsten i tav-

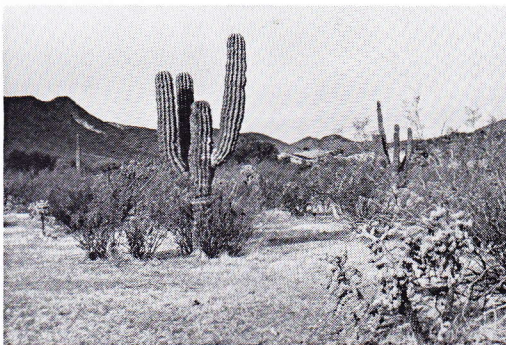
hed forbigå julemorgens fisketur, hvor solen stod op og kastede lys over bjergene i horisonten, der fjernede sig mere og mere efterhånden som vi kom ud på det åbne hav med kurs mod en øde klippeø. Der blev intet forlis, ingen Robinson Crusoe tilværelse, men mine tanker kredsede meget om den kaktusbeklædte ø. Det blev kun til et par store fisk, som jeg egenhændigt rensede og stegte om aftenen til glæde for hele familien.

Jeg taber mit hjerte til Baja

Hjemrejsen måtte påbegyndes, og vi satte kursen mod nord. Det var dejligt at gense nogle af de smukke steder vi havde passeret på nedturen, men meget vemodigt at sige farvel. Tilbage gik det over bjergene og ned i Vizcaino, gennem San Ignacio og Guerrero Negro. Ved Punta Prieta i det nordlige Vizcaino gik en asfalteret vej fra Bahia de los Angeles, og da vores bil kun kunne køre på asfalt, var det en oplagt mulighed for at gøre en afstikker. Vi kom da også på denne måde til turens allerdejlige sted. Efter at have kørt i nogle timer gennem smukke og afvekslende landskaber, hvor alle Bajas prægtige planter kappedes om førstepladsen, kom vi til en sidevej, der ifølge sit skilt førte til Mission San Borjas. På venstre side af vejen lå en kæmpestor udtørret saltso, som vi havde kørt langs med et stykke tid. Den var beklædt med lave græsser, buske og kaktus i gyldne og brune farver. På højre side skrånede terrænet blidt op for at ende i en bjergryg, og her ser jeg pludselig denne lille vej, der først løber gennem en slette og så snor sig bort gennem en åbning i bjergryggen. Overalt vokser elefantræer og ocotillo, idria og pachycereus. Dette pragtfulde syn fik mig til at erklære, at jeg ikke ville med længere. Bilen blev da standset og efter lidt diskussion besluttede vi at prøve, om vi kunne køre lidt op imod San Borjas. Den eneste gang vi tidligere havde forsøgt os uden for asfalten sad vi uuhjælpeligt fast i sandet, indtil en bil fuld af glade og hjælpsomme mexikanere stoppede og bogstavelig talt løfte os fri igen. Vi fattede mod og kørte forsigtigt et par hundrede meter væk fra hovedvejen. Her fandt vi et passende sted at parkere og bestemte os for at overnatte. Det var stadig eftermiddag og glad og lykkelig steg jeg ud og så mig undrende omkring. Der var ufattelig smukt. Elefantræer stod langs vejen og vinkede én frem. Der var hele tiden

Vejen til Sct. Borjas

Pachycereus pringlei

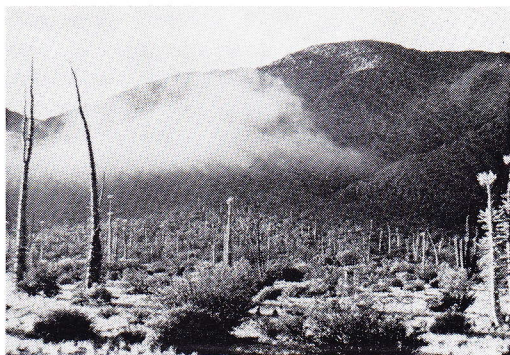
et længere henne, der så endnu dejligere ud. Og op ad skrænterne voksede de, ja, hang ud over klipperne. *Pachycormus discolor* har gråhvid bark på sin tykke forvredne stamme og de små grene har fligede blade, der falder af, når det er meget tørt. Så hviler træet, det er uhyre nøjsomt og kan klare sig flere år uden vand. Men kommer der regn, springer det atter ud i løbet af få dage. Blomsterne er enten hvide eller lyserøde. Det skal være et meget smukt syn at se elefantræerne blomstre – det blev ikke mig forundt. På beskyttede steder kan træet blive 10 m højt, men langs kysten vrider stammen sig i groteske former hen langs jorden. *Pachycormus discolor* findes kun i Baja.

Mange andre planter voksede i dette paradis, *Fouquieria splendens*, ocotilloen med de lange vifteformede, tornebesatte grene. Slægtskabet med idriaen viste sig tydeligt, idet bladene lignede hinanden til forveksling. *Lophocereus schottii* knejsede 4 m i vejret med uldede hoveder og smukke lysegrønne kroppe, og ved siden af stod store grupper af *Lemaireocereus*

thurberi, orgelpibekaktus. Heller ikke den endemiske *Myrtillokkactus cochal* manglede. Men allerflottest var måske den kæmpestore *Pachycereus pringlei*. 15 m kan den nå i højden og så bred kan den blive om livet, at ingen menneskearme kan nå omkring den. Det siges, at store eksemplarer kan være 200 år gamle og veje 10 tons. Den hedder populært cardón-kaktus, og den må ikke forveksles med Arizonas saguaro, *Carnegie gigantea*, der ikke findes i Baja, og som kun når cardónen til skuldrene.

En interessant sukkulent voksede også her i stort antal, *Pedilanthus macrocarpus*, som tilhører euphorbiafamilien.

Det var en vidunderlig fornemmelse at lægge sig til at sove i bevidstheden om det eventyrland, der fandtes lige uden for vinduet. Jeg vågnede midt om natten ved en mærkværdig lyd – det var regnen, der trommede mod taget. Lidt bekymret tænkte jeg på jordbundsforholdene, kunne vi mon få bilen ud på asfalten igen. Næste morgen skyndte jeg mig op, satte kaffevandet over og slog døren op til verden udenfor. Nattens regn var stilnet af og solen ville om få minutter komme frem bag bjergene. Lave skyer hang blødt nede over den

Morgenstemning ved Sct. Borjas

flade søbund. Det var som om himlen var kommet nærmere jorden. Jeg gik ud i den dyngvåde natur. Jeg så solen stå op og himlen skifte farve, jeg indåndede den krydrede duft af alverdens urter og blomster. Jeg var alene og bedrøvet. Et sidste blik på de kære elefanttræer og idriaer og så farvel. Denne morgen blev i virkeligheden min afsked med Baja, for hele hjemturen regnede det. Måske var det allerbedst på den måde.

Inge Clausen,
Månedalen 2,
2970 Hørsholm.

Hvad er *Mam. nolascano* & *Mam. nolascanoensis*?

Hvad er *Mam. taylorii* & *Mam. tayloriorum*?

Ved Manfred Fiedler

Mam. nolascanoensis og *Mam. taylorii* er nævnt i det i hver anden måned udkommende tyske tidsskrift, udgivet af »Mammillariavenners arbejdskreds« i en artikel »O, disse navne!«. (I artiklen kommer man ind på navne, der ofte ses i katalogerne, men som man ikke finder en diagnose til i litteraturen). Begge *Mam.* er altså ubeskrevne, det samme gælder for *M. nolascano*. Kun til *Mam. tayloriorum* har man en gyldig beskrivelse, foretaget af Ch. Glass og Bob Forster i *Cactus & Succulent Journ. of America* 47: 173–176, 1975. Her finder man så også dele af et svar på de spørgsmål, der er nævnt i overskriften.

Glass & Forster fortæller, at Ivan M. Johnston i 1921 på Cerralbo Island i Californiabugten fandt en ny plante, som blev beskrevet af Britton & Rose i *The Cactaceae* IV: 97, 1923, og som navngav den til ære for direktøren for museet af California Academy of Sciences som *Mam. evermanniana*. Derved siges at Johnston endnu fandt en lignende, muligvis adskillelig art på San Pedro Nolasco Island.

Det tog imidlertid 16 år, inden F. Radley og H. Marks i 1937 fandt spor af denne art på San Pedro Nolasco. Man fandt to arter, der fik en provisorisk benævnelse (*Cact. & Succ.*

Journ. 12: 5, 1940), den ene, der med sine slanke skud lignede oprejste fingre, fik navnet *Mam. multidigitata*, og den anden med større kugleformet legeme *Mam. nolasencana*. På deres sejltur tilbage til fastlandet kom de to samlere dog ind i en storm, og alt plantemateriale gik tabt.

R. T. Craig nævner i sin *Mammillaria Handbook* af 1945 *M. multidigitata* kun som et navn (s. 345) og stiller *M. nolasencana* op som et synonym til *Mam. evermanniana*.

Efter at George Lindsay i 1947 flere gange havde besøgt findestedet og medbragt tilstrækkelig mange planter, beskrev han en med *Mam. albicans* og *Mam. slevanii* nær beslægtet art fuldgyldigt som *Mam. multidigitata*, hvormed han så tog hensyn til det af Radley og Marks foreslåede navn. En anden art antog Lindsay for at være identisk med *M. evermanniana*, efter indgående iagttagelser i kulturen kom han dog i tvivl (Cat. & Succ. Journ. of America 19: 151, 1947). Af Lindsay fik Ch. Glass og Bob Forster deres oplysninger, og de besluttede om efteråret 1970 selv at forske videre på stedet. De sammenlignede så deres plantemateriale med planter af *M. evermanniana*, som Reid Moran i 1962 havde hjembragt fra Cerralbo Island. Derved måtte de konstatere, at den plante, som Craig troede var *M. evermanniana* fra Loreto ikke svarede til fakta, og derfor var hans fremstilling af blomsterne også unøjagtige. Dette gælder så igen for Backeberg, som overtog direkte efter Craig. Bortset fra, at afstanden dog er 300 miles mellem de to forekomster, måtte de fastslå, at arten fra San Pedro Nolasco Island snarere er i slægt med *Mam. sonorensis* og *Mam. standleyi*. Til en beskrivelse ville Glass og Forster i første omgang vælge navnet *Mam. nolasencana* som foreslået af Radley og Marks. Men de var bange for, at der kunne ske forvekslinger med *Mam. nolasceansiana*. Dette navn havde F. Schwarz benyttet i sit katalog af 1947 ifølge Lindsay, som igen havde givet den anden art fra San Pedro Nolasco Island dette navn, inden han beskrev den som *Mam. multidigitata*. Glass og Forster gav derfor deres plante – i erkendelse af at det drejede sig om en god ny art, navnet *Mam. tayloriorum*. Dermed var der dog ikke sket nogen større afklaring, idet de havde overset, at R. Russel i Cact. & Succ. Journal GB. 24: 82, 1962, allerede havde givet navnet *M. taylorii* til en helt anden plante.

E. Shurley opdagede så, at *M. taylorii* er identisk med den af ham beskrevne *Mam. barkeri*. Selv om navnet *Mam. taylorii* er blevet overflødigt, består der stadig en fare for forveksling, i samme fald som *Mam. nolasencana* i forhold til det overflødige navn *Mam. nolasceansiana*. Til al overflod havde Glass og Forster endnu et uheld: ved beskrivelsen i Cact. & Succ. Journ. of America 47: 172, 1975, forbyttedes de to vedlagte farvebilleder af *Mam. evermanniana* og *Mam. tayloriorum*, således, at den karminrosa blomstrende plante fik tekst nedenunder som *Mam. evermanniana* og den bleggule blomstrende plante som *Mam. tayloriorum*. Rigtigt skulle det være lige omvendt, hvad en rettelse i samme blad senere viser. Spørgsmålene i overskriften kan sammenfattet besvares på følgende måde:

1. *Mam. nolasencana* var kun et påtænkt navn af Radley og Marks. Senere beskrev Glass og Forster denne hvid-kugleformede art som
2. *Mam. tayloriorum*, som stammer fra San Pedro Nolasco Island.
3. *Mam. nolasceansiana* har F. Schwarz benyttet som provisorisk katalognavn for den ligeledes fra San Pedro Nolasco stammede *M. multidigitata*, inden dette gyldige navn kom igennem Lindsays beskrivelse.
4. *Mam. taylorii* var et ugyldigt navn af R. Russel på grund af en fejlagtig dobbeltbeskrivelse af *Mam. barkeri* (= *Mam. beneckii*).
5. *Mam. tayloriorum* er forskellig fra *Mam. evermanniana* gennem karminrøde blomster og er nærbeslægtet med arterne *M. sonorensis*/*standleyi*.

Billedet i Backeborgs Die Cactaceae V: 3192, 1961, viser iflg. Glass og Forster denne art.

Manfred Fiedler

Heisterbusch 8

D-2430 Neustadt / Holsten

Oversættelse: Hans Keil.

NB: I forbindelse med denne artikel henvises endnu en gang til omtalen i vort sidste blad om sammenslutningen af *Mammillaria*-venner i Vesttyskland, »Arbeitsgemeinschaft für Mammillarienfreunde«. Denne arbejdskreds udgiver regelmæssigt et meddelelsesblad, som M. Fiedler er redaktør for. Interesserede *Mammillaria*-venner i Norden kan henvende sig til Fiedler.

Kender du den?

Vort billede viser den plante, som vi beder medlemmerne være med til at finde navnet på. Planten er hjemmehørende i Nordamerika (Dakota, Montana, Kansas og Oklahoma). Det er en plante, som danner mange sideskud, som hver for sig kan blive 5 cm tykke og lige så høje. Plantelegemet er grønt til grågrønt med koniske til cylindriske vorter. Tornene er nåleformede, grå, op til 1 cm lange og lige eller svagt bøjede. Blomsterne er 2½ til 3 cm lange og grønligt gule. Som det ses, har planten et meget stort udbredelsesområde, og forsøg har vist, at den kan overvinde udendørs i Danmark.

Hvis billedet og opgaven giver medlemmerne lyst til at være med i konkurrencen (og det håber vi), er der kun ét at gøre: Send et kort eller brev med plantens navn til Kjeld Christiansen, Møllebakken 1, 3400 Hillerød, inden 15. august. Ved at deltage, har man chancen

for at vinde en fin bogpræmie. Som sædvanlig vil vi også meget gerne have et par ord med på vejen om bladets indhold og emner for fremtidige artikler.

Løsningen på opgaven i vort blads april-udgave er: *Wilcoxia poselgeri* (Lem.) Br. & R., og dette havde flere indsendere også fundet frem til. Blandt disse blev den heldige Ole Nielsen, Møllegårdsvej 4, Sigerslev, Store Heddinge, som har fået bogen tilsendt.

Planten var fotograferet af Kjeld Christiansen i egen samling.

Red.

Nya vägar inom kaktusympning

(kaktuspodning)

Alla som odlar kaktusar på det mera avancerade stadiet sysslar mer eller mindre med ympning. Det gäller inte bara de fall då man vill föröka vissa arter så snabbt som möjligt eller rädda friska delar av sjuka plantor, utan ympning kan även anses vara det grundläggande sättet att odla alla de mera ömtåliga, långsamt växande eller dyrbara plantorna.

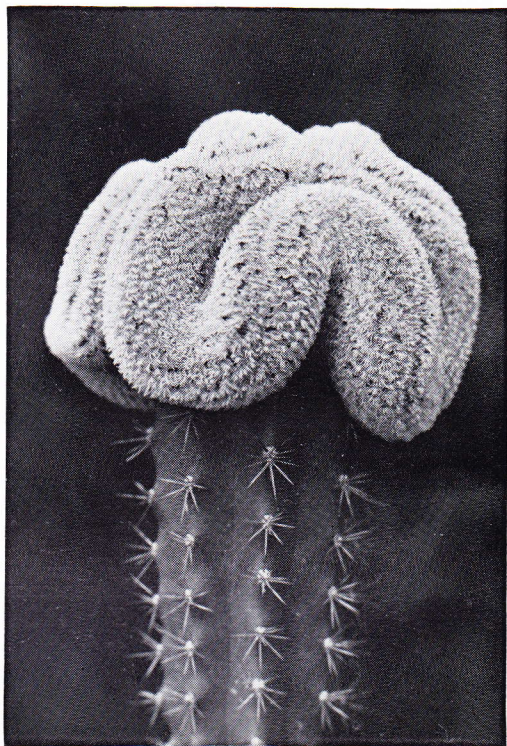
Om de elementära ympningsmetoderna kan odlaren i Norden inhämta kunskap ur två standardböcker: J. Nilaus Jensen: KAKTUS, Köbenhavn 1975 och Subik-Kaplicka: FAKTA OM KAKTUSAR OCH ANDRA SUKKULENTER, Stockholm 1976. I den här artikeln skall följande synpunkter behandlas: 1) Ympningen på *Opuntia*, 2) Ympningen på några okonventionella underlag och 3) Ympningens och underlagens nackdelar.

Ympningen på *Opuntia*

Varje underlag borde uppfylla följande villkor: att vara hårdig och kraftig, snabbt växande, förtvina inte efter åren. Det skall också slå rötter lätt och förlora dem inte under ogynnsamma förhållanden liksom övervattningen, den plötsliga kölden eller hettan, torrtiden och dylikt. Underlaget borde också i så stor utsträckning som möjligt motstå alla slags skadegörare och sjukdomar. Dess ledningsvävnader skall vara rikt utvecklade och tydliga, så att tillloppet av näringsstoffet alltid är ospärrat och ihopsättningen av ympen och underlaget inte är något tekniskt problem. Sist men inte minst borde underlaget ta emot ympen utan att det är i gott skick.

Nästan ingen av de plantor, som används som de vanliga underlagen, uppfyller alla dessa krav. Däremot utgör de mest passande arter av släkten *Opuntia* ett slags lycklig kombination av de flesta fördelaktiga egenskaper.

Den berömda tjeckiska kaktusodlaren och teoretikern J. F. Fric började med framgång att ympa på *Opuntia* så tidigt som året 1918, men trots detta faktum hör ympningen på *Opuntia*-

Echinocereus pectinatus

arter till nyare vägar inom bruket av olika underlag. Och ympningens resultat är helt överraskande. Om man väljer den rätta *Opuntia*-arten och man lär sig tekniken grundligt, har man alla förutsättningarna till en upprepad succé.

De följande *Opuntia*-arterne kan rekommenderas för att ympa på: *Opuntia tomentosa*, som är den allra bästa och helt universala, *O. quimillo*, *O. chacoana*, *O. lindbeineri*, *O. scherii alba*, *O. monacantha*, *O. leucotricha*, *O. robusta* (Den blåa *Opuntia*), *O. subulata*, *O. gigantea*.

Opuntia ficus-indica passar inte särskilt bra, men den kan användas som mellanymp, d.v.s. den skall ympas på ett mera pålitligt underlag

och sedan kan man med säkerhet ympa på detta dubbelunderlag.

Mellanympning kan också ske så att *Echinopsis* hybrider ympas på en passande *Opuntia* (helst *O. tomentosa*). Dessa dubbelunderlag fungerar sedan betydligt bättre än de vanliga underlagen. Meningen med dubbelunderlagen är att hjälpa underlagen tillföra näringsstoffet till de mera krävande arterna eller till de ympar, som växer upp stora och blomningssgiriga. Till exempel alla *Ariocarpus*-arterna ser väldigt utmattade ut om ympade direkt på *Opuntia*. Men om vi ympar *Ariocarpus* på ett dubbelunderlag (*O. tomentosa*-*O. ficus-indica*, *O. tomentosa*-*Echinopsis* hybr. och dylikt), växer plantorna nästan bättre än i naturen.

Mjukkötiga plantor bör också ympas på äldre, träaktiga leder av *Opuntia*, eftersom de gärna vill suga ihjäl de mjukkötiga underlagen (först och främst *Trichocereus schickendantzii* och *T. spachianus*, som annars hör till de bästa konventionella underlagen).

Om man ympar vågrätt, kan man placera flera ympar på en flat, bred led av *Opuntia*. Leden slår rötter nedifrån.

Den andra okonventionella metoden är sidympning på *Opuntia*.

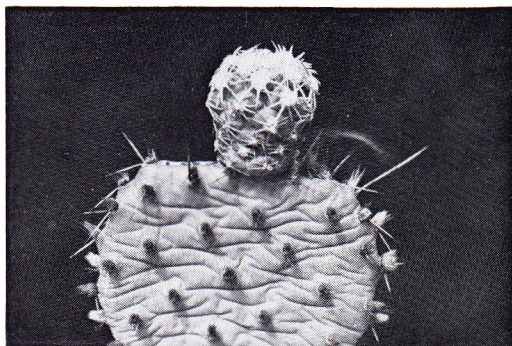
Ympningen på *Opuntia* sammanfaller med några få nackdelar. De flesta arter av släkten *Mamillaria* och släkten *Echinofossulocactus* trivs alls inte bra om ympade på *Opuntia*.

Om man ympar vågrätt på *Opuntias* flata yta, får man inte skära för djupt inn i underlagets kropp. Annars kan man förstöra ledningsvävnadernas system.

Avskärandet av areoler kan medföra åtskilliga olägenheter. *Opuntias* skarpa och oftast talrika, borstenliknande taggar hamnar lätt i

Uebelmannia pectinifera

Colorado mesa-verde

huden och deras borttagande kan bli ett icke smärtfritt problem.

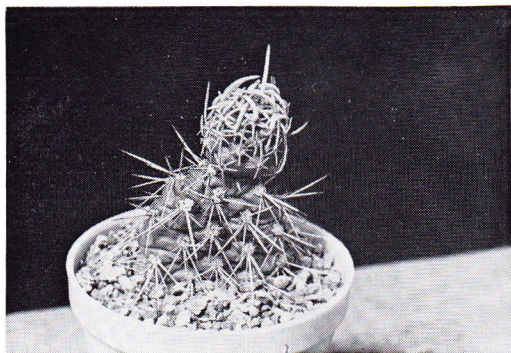
Å andra sidan växer många sydamerikanska arter och hela släkter (*Gymnocalycium*, *Pseudobolivia*, *Lobivia*, *Echinopsis* och *Copiapoa*) betydligt bättre om de är ympade på *Opuntia* än på något som helst annat underlag.

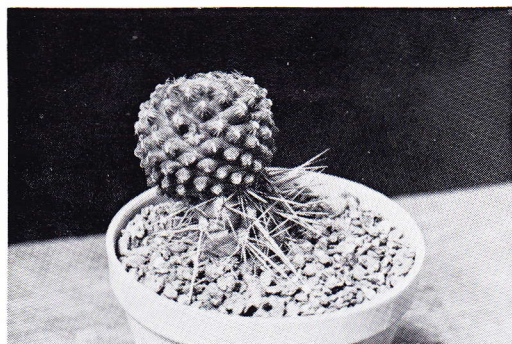
Särskilt skall man peka på, att släkten *Rebutia* bör ympas på *O. leucotricha* och *Gymnocalycium* på *O. gigantea* eller *O. robusta*.

Ympningen på några andra okonventionella underlag

Följande släkter växer utomordentligt bra om ympade på en kraftig, högvuxen *Gymnocalycium baldianum*, som är den lättaste *Gymnocalycium* att föröka genom frösädd: de sällsynta *Gymnocalycium*-arterna, *Notocactus*, *Malacocarpus*, *Wigginsia*, *Eriocactus*, *Brasilicactus*. Ett annat nästan okänt men mycket lovande underlag är *Eriocactus leninghausii*, som växer relativt frivilligt från frösädd och som verkar vara det ideala underlaget för den mycket mera ömtåliga arten *Eriocactus schumannianus*. Den passar också utmärkt för

Navajoa peeblesiana

Pediocactus knowltonii

släkten *Brasilicactus* och de sällsynta *Noto-cactus*-arterna. Naturligtvis måste den skötas med större omtänksamhet än de vanliga underlagen.

Experimenterna med *Pseudolobivia* tyder på, att kaktusen är brukbar som ett ovanligt passande underlag, särskilt för släkten *Parodia*, men eftersom den förlorar rötterna ganska lätt, kan den inte rekommenderas utan vidare. *Peireskiopsis* är ett välkänt underlag för alla groddpladorna. Nyligen har den visat sig vara lämplig att fortsätta fungera som ett evigt underlag när ympen växer upp till den vuxna formen. Dess stora nackdel är att den måste vattnas året runt och att den kräver högre övervintringstemperatur, vilket kan skada många arter krävande lång vilotid.

Ympningens och underlagens nackdelar

I regel borde alla kaktusarna odlas rotäkta. Vi får inte glömma, att ympning alltid är ett hjälpemedel upptäckt av människan, att det bara är en avlägsen imitation av naturen. Ympade kaktusar kan växa upp onaturligt stora

eller deformera sig på något annat sätt, till exempel inte utväckla taggarna till den förväntade storleken.

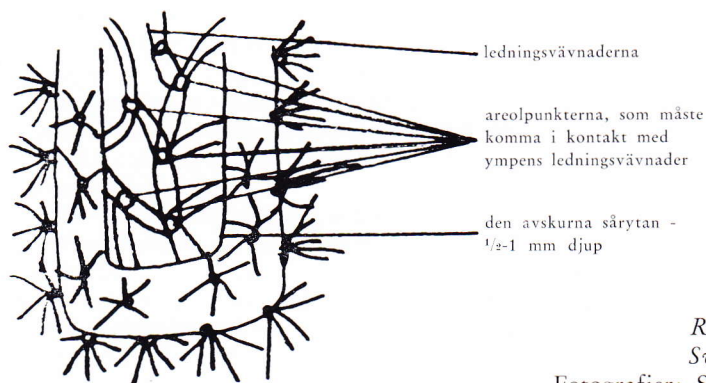
Nästan alla underlagen har olika nackdelar. *Echinopsis* bör inte stanna utan vatn hela vilotiden igenom, detsamma gäller för *Echinocereus jusbertyi*, som därtill borde få högre övervintringstemperatur. *Cereus peruvianus* tål lägre temperatur, men den är särskilt mjukköttig. *Trichocereus schickendantzii* tar emot nästan vilken ymp som helst, men den bildar sidokott överflödigt och dess skarpa taggar kan förorsaka många små sår i odlarens händer. *Echinopsis* gör detsamma, fast den inte sticker så mycket.

Sidokott bör vi inte bryta av någon annan gång än under vilotiden, därför att de förstör assimilationsytan och hjälper bilda nya rötter. Sidokott kan ofta växa över ympen och därmed hota dess framgångsrika udväckling. I så fall måste det skäras bort.

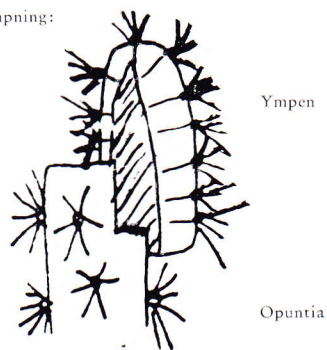
I fall vi skär bort alla areolerna på underlaget, udviker vi sidokottbildningen, men först brukar avskärandet vara ganska jobbigt och sedan skall vi räkna med, att skärningsytorna lätt kan utsättas till infektionen. Därför bör vi alltid efter ympningen beströ sårytorna med aluminiumpulver. Vi skall också komma ihåg, att om man använder ett underlag, som inte är *Opuntia*, måste det vara i gott skick. Är man intresserad av kamformade sorter, kan man knappast undvika ympningen.

Och till slut den sista slutsatsen: Finns det något absolut bäst underlag? Jo, det finns, och jag tycker det heter *Helianthocereus pasacana*. Men akta dess blodfärgade och blodgiriga taggar!

Vågrätt ympning på flata leder av *Opuntia*:

Sidympning:

Robert Vorel, Ph. D.

Svobodove 35, PLZEN, 301 67 CS

Fotografier: Samlingen Hajek Tremosna, CS.

Zürich er en rejse værd

Min tidligere chef, direktør Carl Sagild, der nu er bosat i Zürich, sendte mig i efteråret et pragtkatalog over planter i Städtische Sukkulenten-Sammlung i Zürich. Samlingens mangeårige leder, hr. Krainz, kendt af alle kaktusfolk, trak sig som bekendt tilbage i 1971. Siden 1972 er instituttet under ledelse af den dygtige og dynamiske hr. D. Supthut, med hvem jeg har udvekslet en del korrespondance, især vedrørende deres problemer med frilands-sukkulenter. Byen Zürich har bevilget et større beløb til udvidelse af drivhuse samt opbygning af et stort frilandsanlæg. I instituttets katalog var mange nye og sjældne planter, men især *Maihuenia heteroclada*, indsamlet af Ritter i Brasilien, registreret under sammelnr. FR. 1032 fik min temperatur til at stige. Jeg måtte til Zürich. Efter lange og svære overenskomstforhandlinger med min hustru vedrørende et mindre lån af husholdningspengene lykkedes det, en 4-dages rejse til Zürich. Turen blev uforglemmelig, ikke mindst da min chef med frue stod i lufthavnen og tog imod. Takket være dem nåede jeg dobubelt så meget.

Den første dag gik jeg ud og besøgte samlingen uden at give mig til kende. Det er en vane jeg har i lighed med mange andre kaktusfolk. De første timer ønsker man at studere planterne i fred og ro, inden vi går over til faglig snak. I min iver gik jeg dog lidt for meget op i samlingen med det resultat, at en medarbejder spurgte, om der var noget særligt, jeg søgte, hvilket dog ikke var tilfældet. Men den iver, jeg lagde for dagen, ville sikkert også have overrasket min nuværende chef. Til medarbejderen beklagede jeg dog den elendige kultur af *Maihuenia poepiggii*, endvidere at naboplanten ikke var en *M. poepiggii*, men derimod *M. patagonica* eller *M. valentinii*, og Ritters *Maihuenia* har aldrig været en *Maihuenia*, men derimod *Pereskia heteroclada*. (Den slags bliver man ikke populær på, men jeg bliver altid så ivrig, når jeg lufter mine opfattelser).

Hr. D. Supthut

Alt opløses dog i et smil. Aha, sagde medarbejderen, De er ham den der fra København. Og så vandrede vi op til hr. Supthut, som bød mig velkommen. Efter et par timers samtale aftalte vi at mødes næste morgen kl. 8.00 i instituttet. Ja, i Schweiz kan man komme op om morgenen, og det gælder alle.

Næste dag foretog man en efterkontrol i arkivet, og min påstand om Ritters *Maihuenia* blev godkendt og rettet. Hele dagen gik med samtaler og besigtigelse af samlingen. Alle kuglekaktus er godt beskyttede bag svære glasruder med alarmanlæg.

Større eksemplarer af diverse kaktus var frit udplantet i en midterrabat, uhyre dekorativt opbygget. På friland var bygget specielle, opvarmede mistbænke, hvor en stor del af samlingen opholdt sig i sommerhalvåret til stor glæde for publikum. Det må dog indskydes, at mange afdelinger ikke er tilgængelige for publikum. Som bekendt er instituttet også hjemsted for herbarium og plantesamling under den internationale sukkulentforsknings organisation.

Med hensyn til klimaet et par korte bemærkninger. Zürich har et meget mildt vinterklima med ret tåget og regnfuldt vejr i vinterhalvåret og kun få frostgrader. Foråret kommer tidligt, men på grund af alpernes nære beliggenhed er frostnætter i juni og juli ingen sjældenhed. Personligt oplevede jeg den 22. april kl. 12.00 i 14 graders varme at se en snebyge passere instituttet i ca. 300 meters afstand. Tiden gik hurtigt, men alle parter fandt samtalestof nok til flere dage, som ikke tålte afbrydelse af en middagspause, og her mødte jeg igen et udslag af den schweiziske gæstfrihed: Nemlig fælles middag i søpavillonen. Jeg redegjorde her for mine tanker og ideer med hensyn til sukkulenter og deres kultur, og fik mod forventning tilslutning til min opfattelse, at alt for mange planter dyrkes under for høje temperaturer og for lidt frisk luft. Vis mig f. eks. hvor i Europa man har et eneste eksemplar af *Maihuenia*, som ser nogenlunde ud, i et opvarmet drivhus. De trives nemlig kun i koldhus eller på friland. Til studieformål lovede instituttet mig en del materiale, samt fotokopier af alt, hvad der hidtil er skrevet om *Maihuenia*, idet jeg kunne påvise visse uoverensstemmelser med så kendte navne som Britton & Rose, Dr. Purpus, og Jacobsen m. fl.

Som afslutning må jeg vel nok nævne enkelte plantegrupper af interesse. Næsten alt i *Mammillaria*, *Copiapoa*, *Notocactus*, *Kam-* eller *cristata*-former om De vil, næsten alle afrikanske sukkulenter. Samlingens højdepunkt er en *Copiapoa haseltonia cristata*, en halv meter høj. Den eneste som findes her i Europa, en personlig gave fra Knize i Sydamerika. Og det vil sikkert overraske mange, at man

Et udsnit af *Euphorbia*-samlingen. I midten kan skimtes navnet *Euphorbia resinifera*

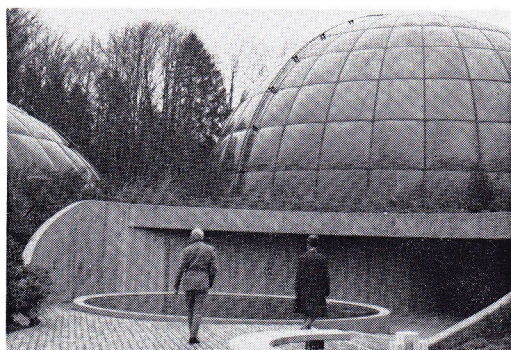
nok har verdens største sempervivumsamling med dias af hver eneste plante. Den bliver først tilgængelig for publikum på et senere tidspunkt.

Mod forventning modtog jeg ved min afrejse stiklinger af enkelte sjældne planter både til bestemmelse og til min egen samling mod at sende nye og fugtighedsresistente frilandskaktusser til instituttet. At hr. D. Supthut og Städtische Sukkulenten-Sammlung blev medlem af NKS er vel overflødigt at nævne.

Et andet højdepunkt i Zürich er den nye botaniske have. Anlægget vil koste over 31 mill. S. Fr., pengene er bevilget af befolkningen ved en folkeafstemning, en idé til vort kulturministerium.

Det, som gør haven så enestående, er de nye futuristiske kuppelformede drivhuse, som elegant falder ind i landskabet med deres røgfavrede plexiglasplader.

Konstruktionen er udviklet i USA og består af et aluminiumsskelet beklædt med acryl/plexiglasplader. Hver plade måler 7 m². De tre drivhuse er forbundet med hinanden, således at publikum går gennem underjordiske tunneller fra det ene til det andet. Husene dækker

De nye, globeformede drivhuse

tilsammen 1000 m². Det forunderlige er, at den røgfavrede kuppel tillader så store mængder af lys at trænge igennem, at selv kaktus

trives fint, den særlige overfladebehandling bevirker endvidere, at der ikke på noget tidspunkt skal skygges om sommeren. En gennemgang af husene, som er delt i henholdsvis trope, subtrop og savanne, viser en helt ny form for beplantning, idet man har bestræbt sig på at efterligne de naturlige vokseforhold. Gangene er anlagt så publikum bevæger sig ad smalle stier mellem beplantningen. Man kan kun beundre dette stykke arbejde. Gartnerne har været i besiddelse af en sjælden kombination af fantasi og indlevelsessevne, således at selv ikke-planteinteresserede må beundre panoramaerne.

Georg Sydow,
Hovmålvej 77,
2300 København S.

Mammillaria guelzowiana

Lidt om vore erfaringer med denne smukke plante

Først lidt om plantens data og udseende: Navnet guelzowiana viser hen til R. Gültow, Berlin – den første, som indførte planten til Europa. Og så en kort beskrivelse: Kroppen indtil 8 cm i diameter og 4–6 cm høj, planten er gruppeddannende. Toppen afladet og noget indsenket. Vorterne er 10–12 mm lange. Areolerne er små ca. 1 mm i diameter. Randnålene er talrige mellem 60–80, renhvide, tynde og fine som hår. Kun én midternål, der er stiv og med en krog i enden, kroger henger godt ved, dersom den får tag i en finger eller lignende, så er man ikke meget forsigtig, river man nemt hele vorten af.

Blomsten er stor og meget smuk, den er nærmest purpurrod med guldgule støvdragere, ca. 5 cm lang og 6 cm bred.

Denne smukke plante havde vi læst meget om i udenlandske kaktusblade, og snart blev det vort store ønske at eje et eksemplar og få dens smukke blomster at se. Desværre var det os ikke muligt på daværende tidspunkt at skaffe planten, men i stedet for købte vi så en lille

portion frø fra et udenlandsk frøfirma. Frøene ankom sammen med diverse andre bestilte poser, og i januar 1972 såede vi så vores 25 frø af Mammillaria guelzowiana.

Såningen foregik efter alle kunstens regler i let jord, der først var desinficeret i vores bageovn en lille times tid ved 200 grader. Potten med de nysåede frø blev nu anbragt i et lille akvarium, der var indrettet til minidrivhus med både undervarme (5 cm vand og heri et lille

varmelegeme med termostat, 25 grader) og ovenlys (to små lysstofrør, der passede til »drivhusets længde). Det hele anbragt i vores stue nær vindue, og nu var det kun at afvente med tålmodighed.

Efter vel 6 døgns forløb viste sig den første lille spire og efter yderligere 2 døgn endnu to små spirer. Flere kom der aldrig, men vi var glade for dem der var spiret frem, og vi forsøgte at passe dem med jævn, tilpas vanding og lys, så de snart kunne blive store, stærke og villigtblomstrende.

De tre små planter voksede da også pænt til, ikke drabelig hurtigt, men acceptabelt og forblev i stuen februar, marts, hvorefter de blev overført til vort noget større drivhus i haven. Foråret var godt og ret varmt, og de små planter trivedes da også, men da sommeren kom med den helt rigtige temperatur og lysmængde, rådnede desværre to af de små kaktus for os. Dengang var vi ikke klar over årsagen hertil, men senere, med en anelse mere erfaring, er vi næsten sikker på, at de har fået lidt for rigeligt med vand. Den lille lysende hvidhårede kaktus prøver jo selv at fortælle os, at den stammer fra varme, tørre områder.

Den overlevende klarede sig pænt sommeren igennem, og ved vækstperiodens afslutning havde den nået en størrelse på ca. 3 cm i diameter. Vi var nu nået et stykke ind i oktober, og dæmpede vandingen for snart at slutte helt. Vinteren over forblev den i vort havedrivhus ved en temperatur på 8–10 grader og helt uden vanding indtil midten af marts, hvor vi kunne se på planten, at den igen begyndte at trække vejret og strække sig efter lyset, først da begyndte vi igen med en forsigtig vanding.

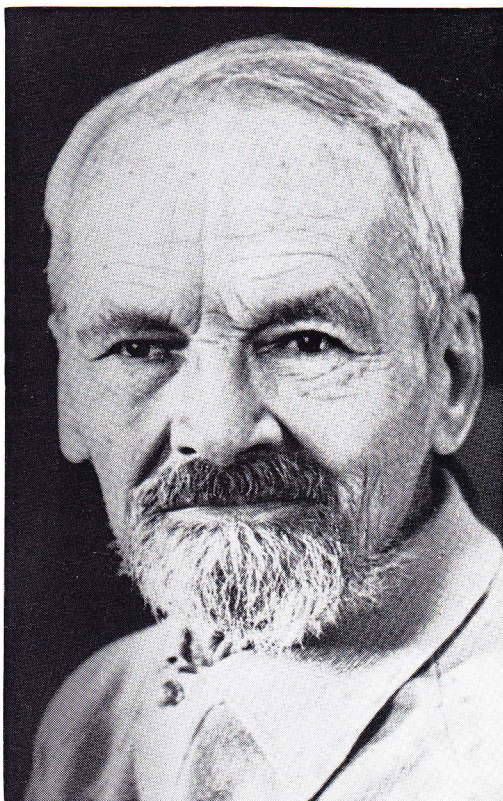
I mellemtiden, altså vinteren 1973, havde vi igen i januar købt et brev frø med 25 *Mammillaria guelzowiana*. Vi såede igen på samme måde, og atter denne gang endte det med 3 små frøplanter. Historien gentager sig, som vi alle ved. Så ud af de 3 små kaktus overlevede én, der klarede sig pænt og voksede til i sommerens løb sammen med sin et år ældre søster. Desværre blev plante nr. 2 kun 1½ år, før den ikke ville være med længere.

Den første plante voksede som sagt pænt til i 1972 og i 1973 fortsatte den sin vækst og den var nu nået op på en diameter af 5 cm, foruden at den havde dannet sig en lille familie, den havde fået tre små nydelige unger, hver på ca. 2 cm. –

Den ene unge skar vi fra moderen engang midt på sommeren og podede den på en lav *Tricho-*
(Fortsættes side 68)

Fra vor tyske ven Helmut Broogh, D-4640 Bochum/Wattenscheid, Am Beisenkamp 78, har vi modtaget følgende:

Friedrich Ritter 80 år

9. maj i år fyldte Friedrich Ritter 80. Denne verdensberømte forsker og kaktussamler arbejder stadig frisk og frejdig trods alderen videre på at fuldende sit store livsværk, et flerbindsværk med videnskabelige beskrivelser af sine talrige nyfund. Friedrich Ritter har i de forløbne fem årtier på sine talrige rejser i Mellem- og Sydamerika gjort en næsten uoverskuelig række af nyfund, som stadig byder os på overraskelser. Vi ønsker Friedrich Ritter alt godt i fremtiden og held og lykke med afslutningen af hans store værk.

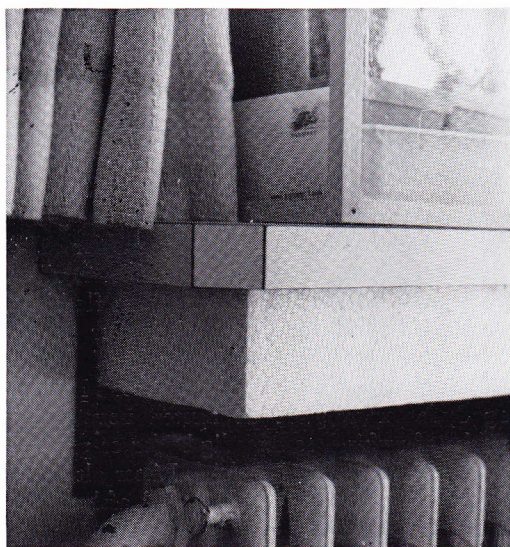
MEDLEMMERNES HJØRNE

Et kaktusvenligt vindue

I »Kaktus« oktober 1976 beskriver van Raven i sin artikel, hvordan de, der ikke er så heldige at råde over et drivhus, kan indrette deres vindueskarme, så planterne trives bedst muligt. Vi har benyttet denne artikel som inspiration ved indretningen af et kaktusvenligt vindue i vor dagligstue.

Vor dagligstue har et dejligt stort sydvendt vindue, under hvilket der befinder sig en stor radiator – termostattyret. Selve vinduespladen var, da vi flyttede ind, i meget dårlig stand, og en fornyelse var under alle omstændigheder nødvendig. Det viste sig naturligvis, at temperaturen i karmen ikke kunne bringes under 20° C, når radiatoren var åben, og den kunne kun holdes nede omkring 20°, når gardinet var trukket for. Vi har ikke termoruder, men to lag alm. glas. Vinduerne har ret små ruder, hvilket forøvrigt beskytter udmærket mod forbrændinger, når solen om foråret falder skråt ind. Pladsen kunne altså kun bruges til overvintring af varmetålende planter, hvilket var meget utilfredsstillende.

Jeg er så heldig at råde over en slægtning, som er uddannet snedker, og han blev sat i arbejde, først med at læse van Ravens artikel, senere med at opbygge den nye karm.

Selve vinduespladen blev lavet af 22 mm spånplade, beklædt med plastlaminat (Tilaplade). På undersiden af karmen blev limet en 99 mm tyk plade af flamingoskum. Det viste sig, at dette alene *ikke* sænkede temperaturen, tilsyneladende holdt flamingoskumpladen yderligere fast på den varme luft, der hvirvlede op over karmens kant. Til fremstilling af en skærm købte vi en acrylplastplade, 4 mm tyk, 250 x 30 cm. Den blev savet ud i 3 stykker: 2 stk. 22 x 30 cm og 1 stk. 150 x 30 cm. Pladerne blev indfattet i lister af fyrretræ, 16 x 16 mm (min fætter savede selv en 4 mm rille i listerne), og det hele blev samlet ved 4 små vinkelbeslag og skruet fast i karm og væg. Oprindeligt var det tanken at fastgøre langsiden ved hjælp af hængsler og krampe den fast på de korte sider, således at den kunne vippes ned. Denne plan blev opgivet til fordel for en fast ramme, idet dette måtte anses for mere børnesikkert, og konstruktionen vil meget let kunne ændres, når det måtte ønskes.

Indflydelsen på temperaturen viste sig straks. På en grævejrdsdag her i marts – under 10° C udenfor – har jeg målt følgende: Kl. ca. halv syv om morgenen 12° nærmest ruden og 15° nærmest acrylpladen. Sen eftermiddag: 15° nærmest ruden, 18° nærmest acrylpladen, sen aften samme temperatur som om morgenen. Temperaturen kan sænkes yderligere et par grader, hvis gardinet trækkes for, gardinet trækkes for på ydersiden af acrylskærmen. På en solskinsdag stiger temperaturen stærkt efter solopgang, og ved 9–10 timen om formiddagen er der 35–40° (det var der nu også før den nye skærm blev lavet). Temperaturen falder gradvis efterhånden som solen flytter sig, og ved 13–15 tiden er temperaturen nede på 20–25° C for så i løbet af eftermiddagen at bevæge sig ned på 12–15° C.

Omkostningerne ved denne konstruktion er ikke så store. Acrylpladen er købt hos Deigaard i Aarhus og koster ca. 125 kr. plus 32 kr. i forsendelsesomkostninger. Listerne er købt i en almindelig trælasthandel, og de kostede ca. 4–5 kr. pr. m. Vinkelbeslag kan fås hos en isenkræmmer for ca. 1,65 kr. pr. stk. Hvis man så i øvrigt kan bruge den vinduesplade, man har i forvejen, mangler kun en evt. arbejds løn.

I vort tilfælde kostede spånpladen 30 kr. pr. m², og Tilapladen (305 x 62 cm) 120 kr. Flamingoskumpladen til isolation fik vi i et bygemarked for ca. 30 kr. Muligvis kunne man spare lidt ved at bruge glas i stedet for acrylplast, men det sidste har så mange indlysende fordele, at de ekstra omkostninger er til at bære. Der er dog en ulempe ved acrylplast, som bør nævnes: Det bliver elektrisk. Man kan reducere den statiske elektricitet ganske væsentligt ved at afvaske i sæbevand.

Til slut et godt råd, som ikke har noget med vindueskarme at gøre. I gamle dage, før barbermaskinen blev opfundet, hændte det, at mænd skar sig under processen, og det var almindeligt at søge at standse blødningen med en tot vat, eller en stump papir. Det gode gamle husråd kan også anvendes, når man skærer stiklinger af Euphorbier. En stump køkkenrulle trykket på såret standser blødningen omgående, og dette har hos mig vist sig langt mere effektivt end koldt vand, svidning og hvad man ellers får anbefalet.

Hanna E. Hansen,
Limfjordsvej 1,
2720 Vanløse.

Sorte og hvide fluer og andet utøj m. m.

Jeg fik en plante af et medlem; den stod i haven og så lidt sølle ud, med etiketten »spiderplant«, altså edderkoppeplante, en underlig stridivarius, podet med nattens dronning. Skiltet kunne jo være ombyttet, latinsk navn på den trykte etiket fandtes ikke. Så man på areolerne i lup, lignede hver med sine tiltrykte torne grangivelig en lille edderkop. Hjembragt i drivhus sad dag og nat 5-15 myrer på de friske skud af planten, der også fik ejendommelige, hvide totter uld. Angående myrerne læste jeg et sted, at visse kaktus udskilte sukker. Totterne havde også deres forklaring: »uldlus«, erklærede en besøgende planteven, og til min rædsel fiskede han en lus ud af en køn vattot – lusen faldt på gulvet – gad vide, hvor den kravler op, tænkte jeg. Så blev den ukendte kaktus sprøjtet med et godt middel. Uldtotterne var ligeglade, de formerede sig. Vor kaktus blev neddyppet i sprøjtevæsken, det kom der også flere totter af. »Snaps!«, sagde min farmaceutiske underbevidsthed, og jeg valgte en herlig rød slænsnaps til formålet.

Uldlusene må ikke have yndet snapsen så godt som jeg selv, for de forsvandt, myrerne forlængst også, og her i foråret døde pødeunderlaget, vist af kulde, og jeg måtte pøde den mystiske kaktus igen, resultatet kendes endnu ikke. Jeg har stedse kigget i samlinger og kaktusbøger for at finde ud af fyren, men så kom Kjeld Christiansens konkurrencebillede med så mange oplysninger, at jeg ved hjælp af Backeberg og Knuths gamle kaktus-ABC kunne indkredse planten.

Sådan en kaktuskonkurrence er faktisk god for mange ting!

Her et lille tip, som på grund af giftlovgivningen alligevel ikke er et tip: Otto Forum Sørensen skriver om sorte fluer, nej, så sku' han snakke om de hvide fluer, som sikkert kendes andre steder end i mit drivhus. De var engang ved at æde en køn lille stueplante for mig og trodsede alle puddere og sprøjtemidler. Jeg puttede planten i en plastikpose, gav den en spiseskefuld bladan, lukkede posen, rystede og lod den henstå i 3 uger. Derpå åbnede jeg posen, og en lille hvid flue fløj straks op og satte sig på min næse – det kalder jeg sejlivet. Midlet hedder Temik fra Nordisk Alkali, er små gry, som man om foråret strør oven på pottejorden. Flux dør snegle, bænkebidere, regnorme og hvide og sorte fluer samt diverse lus og meget mere. Men altså giftloven! må kun anvendes erhvervsmæssigt og mod politigodkendt rekvisition. Giften er så effektiv, fordi den havner inde i planten! Af samme grund er den ikke ligefrem egnet til tomater og agurker m. m.

Axel Ansø,
7741 Frostrup.

Sempervivum som potteplante

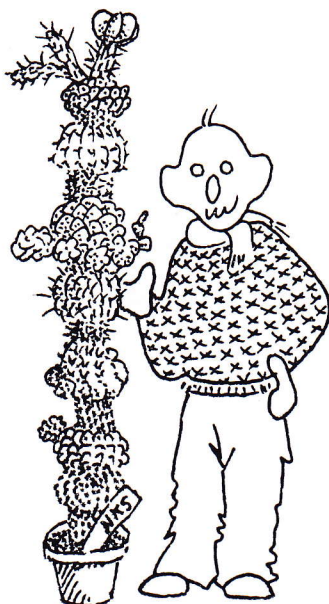
Peter Brandt Pedersen skriver i sin artikel om Sempervivum, at »det vist er meget få, som dyrker dem for blomsternes skyld«. Jeg må tilstå, at jeg dyrker en *Sempervivum arachnoideum* »Minor« for dens flotte, røde blomster. De er så røde, at de ligefrem vækker opsigt, når de dukker op hen på sommeren. Muligvis bliver blomsterfarven særlig intens, fordi planten dyrkes i en urtepotte ved en varm sydmur.

Ole Nielsen,
Møllegårdsvej 4,
Sigerslev,
4600 Store Heddinge.

De to nævnte danske hybriders ophavsmænd er fundet. Hanne Mailand, Mailands Stauder, oplyser, at Nørtøfts Hybrid stammer fra Hugo Thomsen, og P. C. O. Nørgaard meddeler, at Skovtroidens Triumf stammer fra et gartneri ved Odense, Skovtroidens Have. Jeg siger tak til ovennævnte for hjælpen.

P. B. P.

APROPÓS PODNING

Kjære nordiske podister!

Mange av oss vil snart gå igang igjen med frøplante-poding, flat-poding, spalte-poding o.s.v. Siden alt dette blir beskrevet nokså utførlig i kaktus-litteraturen, belærer ikke jeg her om disse edle teknikker. Mén, med overstående bilde vil jeg presentere et helt nytt podings-prinsipp, som jeg har døpt »Stable-poding«! På bildet vises mitt hittill beste resultat: 17 kaktus i 1 potte, stable-podet oppå hverandre! Øyeblikkelig må vel alle innse, at vi her får fantastiske nye muligheter til å mangedoble antallet av kaktus i våre akk så trange, små veksthus. Og tenk for et barokk syn, når slike søyler slår ut i blomst!

Med pode-hilsen

Areol Gråtust d.y.
Ribbedalen, Norge.

cereus spachianus. Podningen slog an, og planten trivedes fint.

I 1974 voksende moderen støt og roligt videre og dannede en endnu større gruppe, og igen skar vi en unge af og podede på samme måde på et tilsvarende underlag, og også denne podede plante voksende pænt til i løbet af sommeren 1974.

I 1975 skete så endelig det vi havde ventet og set frem til med længsel, en skønne og skøn dag viste der sig to tydelige knopper på den rodægte moder, og snart efter sprang den ud med to pragtfulde blomster, som holdt sig flotte en hel uge. Vi havde nu fået belønningen for vor tålmodighed, og skuffede var vi sandelig ikke. Efter nu at have set blomsterne glæder vi os hvert år til en eventuel blomstring.

Vi blev da heller ikke skuffet. I de to kommende år, 1976 og 1977, kom både moderen og de to podede unger med blomster.

Mammillaria guelzowiana er en krævende og måske en lidt svær plante at gå igang med, men alligevel vil vi anbefale den til alle vore kaktusvenner. Prøv den og glæd jer med den, den vil givetvis også give plads i jeres hjerter. Til slut lidt oplysninger, som forhåbentlig kan hjælpe jer, når I nu går i gang med opgaven.

Hjemsted: Mexico, staten Durango, hvor den lever højt oppe i bjergområder på en meget stenet jord.

Kultur: Rodægte planter gives en halvsvær jordblanding, let gennemtrængelig for vand, således at der aldrig står overskydende vand i potten. Læg rigeligt med potteskår i bunden af potten, det giver et godt dræn. – Fra september, oktober og vinteren over vandes ikke og planten holdes køligt, gerne på 8–10 grader, dog luftigt og som sagt tørt. – Forår og sommer gives den en solrig, lys og varm plads, passende vanding og gødning. – Som vinduesplante må podede eksemplarer anbefales.

Martha og Otto Forum Sørensens,
Viemosebro 14, 2700 Brønshøj.

Mange pragtfulde farvefotos

Fugle i bur og voliere

af Frank Woolham. Denne smukke farveillustrerede bog omhandler hundrede af vore populære bur- og volierefugle. Teksten giver så fyldige oplysninger om hver art, at det skulle være muligt for alle fuglevenner at opnå succes med deres fugle. Bogen fortæller bl.a. om fuglenes kendetegn, deres pleje, opdræt, fodring m.m. 176 sider. Kr. 66,70.

Kaktusbogen

af Edgar og Brian Lamb. I Kaktusbogen gengives 100 forskellige kaktus i farver. Teksten beskriver ikke blot hvor arterne af en bestemt slægt hører hjemme, men også denne slægts væsentlige kendetegn. 176 sider. Kr. 66,70.

Send mig pr. postopkrævning:

☐ Fugle i bur og voliere ☐ Kaktusbogen

Navn _____

Adresse _____

Postnr./By _____

Gennem boghandler _____

Kuponen sendes til:
Clausen bøger, Landemærket 11, 1119 København K, der videresender
ordren til boghandleren.

BØGER OG TIDSSKRIFTER

Ny kaktusbog

Edgar og Brian Lamb: Kaktusbogen
Clausen Bøger, Aschehoug, København 1977
Indhold: 176 sider, 100 farveillustrationer
og 2 kort.
Pris: 66,70 Dkr.

Kaktusbogen er en dansk udgave af Edgar og Brian Lamb: »Popular Exotic Cacti in colour«. Den engelske tekst er oversat af Otto Jacobsen og Helle Drescher og er bearbejdet af J. Ni-
laus Jensen.

I bogen omtales 100 slægter af sukkulente planter fordelt med 57 kaktusslægter og 43 slægter af andre sukkulenter. Hver slægt er beskrevet ud fra en typisk art i slægten. Denne art er illustreret med et hel- eller halvsides farvefoto. Teksten til slægten er opdelt i følgende afsnit:

Hjemsted, hvor slægtens geografiske udbredelse er angivet. Hertil kommer som regel oplysninger om det miljø, hvori planterne lever (højde over havoverfladen, jordbunden, temperatur o.s.v.).

Kendetegn, hvor slægtens særlige karakterer er beskrevet. Nogle få arter fra slægten beskrives ligeledes under dette afsnit.

Dyrkning, hvor Edgar og Brian Lambs erfaringer med pasningen af nogle af arterne er nedfældet.

Fodnote, som findes ved omtalen af nogle af slægterne. I fodnoten anbringes oplysninger, der ikke hører naturligt hjemme i de tre første afsnit. Oftest omtaler fodnoten særlige forhold vedrørende slægtens systematik.

Populært navn. Da meget få sukkulenter har danske navne, forekommer dette afsnit kun undtagelsesvis.

Teksten er således meget overskuelig, og den fylder maksimalt een side. Selv omfangsrige slægter som f. eks. Euphorbia og Mammillaria beskrives på henholdsvis en hel og en halv side. Bogen kan derfor kun undtagelsesvis benyttes til at bestemme en ukendt plante til art. Man kan måske bestemme planten til slægt ved hjælp af »Kaktusbogen«; men artsnavnet må søges i mere avancerede værker.

De generelle retningslinier for pasning af suk-

kulenter fylder 7 sider i bogen. Retningslinierne er fornuftige; men det er selvfølgelig begrænset, hvor meget man kan nå at videregive på kun 7 sider.

Bogen kan anbefales til alle, der har svært ved at læse en tekst på engelsk eller tysk. Prisen er ikke overvældende, når man tager udstyret i betragtning. Bogen er hæftet (d.v.s. bladene falder ikke ud), papiret er glittet og hovedparten af illustrationerne er gode.

Hans Grønlund.

40 Jahre Abenteuerleben und die wilde Weisheit

Af Friedrich Ritter

Forlag: Friedrich Ritter-Verlag,
D-3509 Spangenberg 1977

Format 21 x 14,5 cm med 320 sider og 29
fotos. Pris: DM 36,00.

I denne bog åbner Ritter for sine dagbogs-optegnelsers skattekamre. Den afspejler en årelang rejses oplevelser, erfaringer, erkendelser og samtidig hans syn på fremtiden. Han har personligt gennemrejst landene mellem Mexico og Patagonien og levet der, ofte som en indianer, fjernt fra alle bekvemmeligheder og samtidig indsamlet, noteret og studeret plantelivet; noget ingen andre såkaldte kaktuseksperter blot tilnærmelsesvis kan leve op til. Ritters bog lader ikke læseren upåvirket. Hans refleksioner vækker enten stærk genklang eller kraftig modstand, fordi han siger sine meninger lige ud uden nogen forskønnende og forsonende mediepolitik.

Hvad Ritter kalder »wilde Weisheit« ligger uden for noget skoleområde, men kommer fra hans engagerede betragtninger og selvgjorte erfaringer.

(Kan stærkt anbefales. : P. B. P.)

Helmut Broogh.

Oversættelse: Peter Brandt Pedersen.

KØB - SALG - BYTTE

– Grundet pladsmangel sælges følgende blomsterdygtige planter: 10 forskellige Rebutiaer for 80 kr. 10 forskellige Lobiviaer for 80 kr. 10 forskellige Lithops-småplanter 50 kr. samt min samling af Phyllocactus hybrider i mange farver for 75 kr. Alle priser er inklusive forsendelse. *Peter Brandt Pedersen, Tårnbygårdsvej 20, 2770 Kastrup.*

WHITESTONE GARDENS LTD.

**Sutton-under-Whitestonecliffe,
Thirsk, N. Yorks. YO7 2PZ, England**

Specialist i postordrer af kaktus og andre sukkulenter, bøger, frø m.m. Send tre internationale svarkuponer (post) for vor fuldt illustrerede 36 siders prislister, som indeholder verdens mest omfattende bogliste.

INDKØBSCENTRALEN

Nordisk Kaktus Selskabs indkøbscentral skaffer potter, gødning og andre ting, vi har brug for i vor hobby.

Henvendelse til:

REINHOLDT LAURSEN,
Samsøvej 16, 7200 Grindsted
Tlf. (05) 32 29 21.

KAKTUS-UDSALG

Sjældne kaktus, sukkulenter og palmer sælges grundet flytning. Over 2000 forskellige arter haves. Træffes bedst efter kl. 19. Postordrer på minimum 100 kr. modtages også. På grund af tidsmangel ekspederes postordrer først ca. 3 uger efter betalingen er modtaget.

Postordretilbud:

30 forskellige sjældne kaktus med navn.. 100 kr.
60 forskellige sjældne kaktus med navn.. 200 kr.

LARS FRANK,
Hasselvang 1, 2660 Brøndby Strand
Tlf. (02) 73 67 79

HAR DE PRØVET

AT DYRKE ORCHIDEER?

Er De interesseret?

Få et gratis prøvenr. af vort medlemsblad »Orchideen«, der kommer 10 gange årligt.

Kontingent kr. 100.

DANSK ORCHIDE KLUB

Solsikkevej 7,
4600 Køge.

LITHOPS - ALOER OG SJÆLDNE KAKTUS

Inge Clausen

Månedalen, Høsterkøb
2970 Hørsholm

Åbningstider: Onsdag kl. 13-16
Lørdag kl. 9-12

Plantelister udsendes ikke

Sukkulenter til friland
Specialkatalog over
Sempervivum, Joviborba

og nærstående slægter
– samt over Iris

Gerne postordre

MAILANDS STAUDER
Simmelbrovej 36, 7200 Grindsted

Tidligere årgange af »KAKTUS«

Følgende årgange af »KAKTUS« kan købes ved henvendelse til Dreyer Skov, Spiereavænget 3, 5210 Odense NV. Telefon (09) 94 13 43.

Årgang 1 (1 hæfte) 5 kr. – årgang 2 (nr. 4) 5 kr. – årgang 9, 10, 11 og 12 (4 nr. pr. årg.) 40 kr. pr. årgang.

– næste gang De kommer til

KØBENHAVN

bør De i egen interesse besøge

Thorvald Petersen's Handelsgartneri

Jagtvej 74

her finder De det største udvalg i

KAKTUS og SUKKULENTER i alle størrelser

Kaktusgødningen SUKULROL føres

KAKTUS

Stort udvalg i frøplanter og sjældne
importplanter samt mange
arter Sempervivum, Papyrus og
andre prydræsser.

Bent Jørgensen

Vejlegårdsvej 99 – Vallensbæk
2620 Albertslund – Tlf. (02) 64 50 95

Plantelister udsendes ikke

Allerede før De når Hamborg, kan De finde
vort kaktusgartneri »Klein Mexiko«. Vor
LILLE virksomhed har altid et STORT sortiment
af interessante planter til Dem!

De er velkommen til et besøg til enhver
tid, undtagen mandag. Grupper helst forud-
anmeldelse. – Ingen forsendelser.

OTTO POUL HELLWAG

KAKTUS GARTNERI

D. 2067 Reinfeld/Holsten

Steinfelder Heckaten

(vejen Reinfeld – Bad Segeberg)

Etiketter og plasticpotter
Plante- og prikalebakker
Kaktusgødning
Skadedyrsbekæmpelsesmidler
Faglitteratur
Orkidétilbehør
pH-meter
Belysningsartikler
Termostater
Tænd/slukure
Varmekabler i alle størrelser
Drivhusopvarmning
Ventilatorer og pumper
Minidrivhuse

og meget andet kan De købe til
fordelagtige priser hos

SIEGHART SCHAURIG

Kakteen – Zubehör – Versand

Daimlerstrasse 12, D-6452 Hainburg
Vesttyskland

Skriv efter mit gratis katalog

KARLHEINZ UHLIG

Frø- og kulturplanter – Import – Eksport
D-7053 KERNEN i. R. – Lillenstr. 5

Ferocactus latispinus	DM 16-25
Mammillaria egregia	6- 8
hahniana	12
sp. n. 066	3- 4
paradensis	9-14
Roseocactus fissuratus	10-20
kotschoubeyanus	6-15
Aloe stylosa	3
Crassula tares	4
Haworthia subfasciata	5- 7
Stapelia cristata	8-10
Tavaresia grandiflora	5- 7

Ing. H. van Donkelaar

Werkendam / Holland

Betydeligt udvidet sortiment i
sukkulenter, kaktus samt andre sjældne
planter.

Min nye plante- og frøliste sendes
mod forudbetaling af 2,50 h fl
og tillægget 1977 koster + 1 h fl.

(internat. postanvisning)

– Alle henvendelser kan ske på dansk –